

נתמלא הבית כולו אורה

הכרך החדש בסדרת "אגרות קודש" של כ"ק אדמו"ר הריו"צ

עוד לא נרגע עולם התורה והחסידות מההפתעה בצאתו לאור עולם של כרך ט"ו בסדרת "אגרות קודש" של הרבי הריו"צ - והנה, תוך חודש ימים בלבד הפתעה נוספת: הכרך הששה-עשר בסדרה, מלא וגדוש במכתבי-קודש, הכוללים גילויים חדשים ומפתיעים, מרגשים ונעלים מגזי המלכות.

מערכת "אוצר החסידים" בהנהלתו של הממונה מאת כ"ק אדמו"ר מה"מ, הרב שלום מענדל סימפסון, הצליחה תוך זמן קצר להעשיר את אוצר הספרים התורני-חסידי בשתי יצירות פאר, שעוד רבות ידובר ויסופר עליהם. נחשפים בהם פרטים מופלאים על עבודת-הכלל העניפה של הרבי הריו"צ, בעיקר בקשר עם עבודתו הגדולה להצלת יהדות רוסיה בגשם וברוח. כמו כן, מתגלה בהן טפח מן הקשר הנשמתי המופלא בינו לבין חתנו וממלא מקומו, כ"ק אדמו"ר מה"מ, אשר בתקופה זו סמך שני ידיו עליו בכל עבודותיו הקדושות, ובפרט בכל הקשור להוצאתם-לאור של כתיבי רבותינו נשיאנו.

כרכים אלו כוללים גם הוספות רבות, המביאות מסמכים תיעודיים מקוריים וחשובים, הקשורים לנושאים הנידונים בכרכים אלה - מבוסס על מנהגו של כ"ק אדמו"ר מה"מ במקרים דומים. בזאת נקבע מקום של נצח לאותם פנינים בשלשלת האור של עבודת נשיאי חב"ד; והינם מעניקים רקע חשוב ובהיר ל"פנים", כשני כתובים המשלימים זה את זה.

על עבודת העריכה המצויינת ניצח גם הפעם כותיק ורגיל חבר מערכת "אוצר החסידים" ומעורכי שבועוננו הרב שלום יעקב חזן, והוציא תחת ידו דבר נאה ומתוקן. "בית משיח" קיבל גם הפעם את הזכות להדפיס בגליונו את ה"פתח דבר" לכרך הטרי, לתועלת ציבור הקוראים.

תודתנו נתונה אפוא למערכת "אוצר החסידים" על שהואילה למסור לשבועוננו את ה"פתח דבר" על מנת לפרסמו - וברכתנו ותקוותנו, בשם כל קהל אנ"ש והתמימים, שיוכו להמשיך ולהוציא לאור כרכים נוספים מתורתם של רבותינו נשיאנו, לתועלת הקהל הצמא לדבר ה', ולזירוז הגאולה התלויה בהפצת המעיינות המביאים את "קאתי מר דא מלכא משיחא".

א. אברהם

לקראת יום הגדול והקדוש העשירי¹ שבט, יום הסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ני"ע, ויום התחלת הנשיאות² של כ"ק אדמו"ר מה"מ נשיא דורנ³

– הננו מוציאים לאור את כרך הששה-עשר מסדרת "אגרות קודש כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ני"ע"⁴, והוא כרך המילואים חלק ו, הכולל שלוש מאות ושתיים אגרות, מחודש שבט תרפ"ט עד ניסן תש"ח (ה'תשמג–ו'לט).

חלק הארי של האגרות שבכרך זה נדפסו מהעתק הנשמר בארכיון המזכירות. על חלק מהעתקות אלה – הוספות בגוכתי"ק רבינו⁵.

האגרות דשנת תרצ"ה (ה'תתקפב–ה'תתקצד, ה'תתקצו–ו'ט) נדפסו מילקוט המכתבים שבגוכתי"ק רבינו⁶.

קמח למצה ליהודי רוסיה

כרך המילואים שלפנינו, אם כי רוב הנושאים הנידונים בו כבר ידועים מהאגרות שבכרכים הקודמים – עם זאת מתווספים בו פרטים רבים בקורות חייו של רבינו, וידיעות השופכות אור חדש על עבודתו הקדושה ועסקנותו הכבירה.

דוגמא בולטת לזה, היא ממצע מצה לרוסיה לחג הפסח תרפ"ט, שרבינו עמד בראשו. אם כי כללות פעילות רבינו בנושא זה ידועה כבר מהכרכים הקודמים, אך היקף הפעילות המדהים במצע זה, מתגלה לראשונה בכרך שלפנינו – למעלה מארבעים אגרות (אגרת ה'תשמז. וש"נ) שלח רבינו לגדולי הרבנים וראשי העסקנות היהודית העולמית ברחבי אירופה, ארצות-הברית וארץ הקודש, בהם מעורר ומזרז על הנחיצות במשלוח המצה ליהודי רוסיה. לכו"כ מהרבנים והעסקנים צירף "הרצאה מפורטה על מצב אחינו, קמחא דפסחא" (ה'תשמט*) בה מגולל בארוכה את מצבם הכלכלי הקשה של יהודי רוסיה והמחסור בקמח למצה שם, ומאידך החוב הקדוש המוטל על היהדות העולמית להתגייס לעזרתם.

באגרות אלו מפרט רבינו את כל פרטי מהלכי העניינים במצע האדיר, מתחיל מההשתדלות בקבלת הרשיון מממשלת רוסיה למשלוח המצות והפחתת המס על החבילות, איסוף הכספים, אפיית המצות, והמשלוח

של מצות וחבילות קמח למצה. כמו כן עולים פרטים חדשים על נסיעת רבינו לברלין בקשר למצע הני"ל, נסיעת שלוחי רבינו – חתנו הרה"ג הרה"ח ר' שמרי גוראריי והעסקן הנודע הרה"ח ר' מרדכי דובין – בכו"כ מדינות ברחבי אירופה, והתעסקותם המסורה במצע של הרה"ג ר' חיים עוזר גרודזנסקי רבה של וילנה והרב ר' מאיר הילדסהיימר מברלין.

בסיום המצע כתב הרה"ח ר' אליי חיים אלטהוויז שתי כתבות: בראשונה – באידיש – מתאר את התשוקה הגדולה של יהדות רוסיה לקבלת המצות, ומלחמת החרמה שניהלה היבסקציה נגד הרשיון להכנסת המצות לרוסיה. בשניי – סקירה כללית מכל תהליך המצע, מתחיל מההשתדלות לקבלת הרשיון ועד גמר משלוח המצות וחבילות הקמח. הכתבות, שהוגהו על-ידי רבינו, נדפסו לקמן בהוספות (הוספה א–ב).

1) אודות מעלת העשירי – ראה לעיל חייב אגרת תע. אגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליטי"א חיי"ט אגרת ז'קפו. וש"נ. ובכ"מ.

2) ראה סה"ש תשנ"ב חייב ע' 348 ואילך. וראה גם אגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליטי"א חלק ג אגרת תקע"ה – בקשר לבי' ניסן.

3) אודות הקשר של חודש שבט לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ני"ע וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו – ראה לקו"ש חכ"ו ע' 299 ואילך. ע' 314 ואילך.

4) עד עתה יצאו לאור בסדרה זו: כרכים א-ה – בשנת ה'תשמ"ג. ו-י –

בשנת ה'תשד"מ. יא-יב – בשנת ה'תשמ"ה. כרך יג – בשנת ה'תשנ"ג. כרך יד – בשנת ה'תשנ"ח. כרך טו – ה'תשס"א.

5) גם האגרות שנשלחו לנמען בגוכתי"ק רבינו, העתיקן המזכיר במכות כתובה למשמרת בארכיון המזכירות (בראש האגרת נרשם אם נשלחה לנמען בגכת"ק). ולכן יתכן שנפלו בהן כו"כ טעויות הדפוס, ועל כמה מהם הערנו בהערות המו"ל שבשוה"י, וכיו"ב.

6) אודות ילקוט המכתבים בגכת"ק – ראה לעיל חיי"ד במבוא. וש"נ.

מערכה מבית ותוצאותיה

בבד בבד עם התעסקותו העניפה של רבינו במבצע המצה, עסק רבות להשגת תקציבים מארגונים היהודיים הכלליים – כארגון הדווינט, יק"א ואליאנס – לפעילות ועד הרבנים ברוסיה שבראשותו, לעזרת הרבנים, השובי"ם, המלמדים ולכל שומרי הדת (אגרת ה'תשמג. וש"נ).

באותה תקופה גם הרחיב רבינו את חברי ועד הרבנים ברוסיה (אגרת ה'תתד), עליו נתמנו הרה"ג יחזקאל אברמסקי מסלוצק, הרה"ג יהושע הורדנר ממינסק והרה"ג שפירא מברוסיסק. בזה גם קיווה רבינו שיסורו כל העלילות ודברי הדיבה נגד עבודתו הק', שהייתה לטובת כל יהדות רוסיה מבלי הבדל חוג ועדה.

אך מתנגדי רבינו לא שקטו וניסו בכל כוחם להוציא דיבה על עבודתו הק' לטובת יהדות רוסיה. הם הצליחו לקרר כמה מהעסקנים, דבר שגרם לקיצוץ בתקציב (אגרת ה'תשסד. וש"נ). מצב זה הביא להחלטת רבינו בחודש שבט תרפ"ט (אגרת ה'תשעג)⁷ לעשות את מסעו הגדול לארה"ב בשלהי תרפ"ט, כדי להזעיק את דעת הקהל האמריקאית לטובת יהודי רוסיה.

געגועים לאחים מרחוק

מצבם של יהודי רוסיה הורע מיום ליום. המלחמה שניהלה היבסקציה נגד אנשי הדת, הרבנים והמלמדים, הלכה והתעצמה מיום ליום (שם). בנוסף לעזרה הכספית ששלח להם רבינו, שלח גם מכתבים רבים בהם ביטא את אהבתו התקשורתו וגעגועיו אליהם, ועודדם שלא להכנע ולעמוד חזק על משמרתם בעבודתם הקדושה בהחזקת הדת והפצת החסידות. כן ביקשם שיכתבו אליו מכתבים תכופים ממצבם הפרטי וממצבם הרוחני בחינוך הילדים וקביעות שיעורי הלימוד, ועל-ידי-זה לחזק את התקשורת עם.

וכך כותב רבינו באגרת מכ"ג שבט תרפ"ט (ה'תשעח):
 הגעגועים אל הקרובים שנתרחקו בזרוע, גדולים גדולים המה מאד, ויקר וחביב לשמוע מהנעשה עם כל אחד ואחד ביחוד, ומה טוב יפה ונעים הי' אשר כל אחד הי' כותב מהנעשה אתו בעתים קרובות.

ובאגרת מ"ב ניסן תרפ"ט (ה'תתלח):
 אמת הדבר כי עתותי נתונים המה לעבודה בלי הרף . . .

ויצליח לי בגור, אהבת אחים היא אחד העטרות העולות על כולנה, ועד אשר יזכני השי"ת להתראות בשובע שמחות צריכים להיות בהתאחדות גמורה ע"י כתיבה לכה"פ, כי כן הוא האהבה וההתקשרות האמיתית שהמקום אינו חוצץ, וכן הוא גם בענין הזמן אשר בכ"ע ובכל זמן צריכים להיות מקושרים במחשבה. ובאגרת מח' אד"ש תרפ"ט (ה'תתיד):

אחת אגידה כי בהטו"ב חדשים אשר הנני גר בזה [=בריאגא] עוד טובה לא ראיתי, לבי נפשי ומאדי מסורים ונתונים המה אל אחיי ורעיי ואתם עמם הנני בכל מקום שהם, אשר כל אחד ואחד מהם ביחוד כבת עיני הוא, ויעזרני השי"ת לשמוח בשמחתם והמה ישמחו בשמחתי.

רבינו קבע גם, בהסכמת גדולי התורה, תענית צבור עולמית ליום א' דסליחות תרפ"ט, לשלום יהודי רוסיה (אגרת ה'תתעא). גם היתה מחשבה אצל רבינו לקבל את עצתו של בעל ה"חפץ חיים" להטיל קללת חרם על היבסקציה (שם).

בבד בבד שלח רבינו אגרות רבות לתלמידי התמימים בפרט ולאחב"י ברחבי תבל בכלל, בהם זרום על קביעות שיעורים בתורה הנגלית והחסידות, וכן עוררם על חינוך הילדים (ראה הנסמן במפתח ענינים ערך החזקת והפצת התורה, וערך הפצת החסידות).

בכ"ז ניסן תרפ"ט שלח רבינו את מכתבו הכללי לאנ"ש בארה"ב (אגרת ה'תתנב) בו מבשר להם על נסיעתו לארה"ק וארה"ב. בכ"ב תמוז עשה רבינו את מסעו לארה"ק ובו' אלול נסע לארה"ב, שם שהה עד כ"א תמוז תר"צ.

רבינו יצא מני. בספינה, והגיע לברלין בכ"ז תמוז. בהיותו על הספינה כתב רבינו אגרות רבות, ואחדות מהן (ה'יתתקטו–ה'יתתקכד) נדפסו בכרך זה (מסעו לארה"ק תואר ונדפס בהרחבה בספר התולדות של רבינו ח"ד ע' 23 ואילך. והמסע לארה"ב – בספר תולדות חב"ד בארה"ב פרק ח ואילך⁸).

גבורת ארי לעבודת הכלל

מהשנים תרצ"א–תרצ"ה נדפסו בכרך זה אגרות ה'יתתקכו–ו"ט:

מצב בריאות רבינו בשנים אלו הכריחו, על פי ציווי הרופאים, לנסוע למקומות מרפא, ובמיוחד ציוו עליו

עי 24-28. גליון 301 (ד' כסלו ה'תשס"א) ע' 21-18. גליון 302 (י"א כסלו ה'תשס"א) ע' 21-18. גליון 303 (י"ח כסלו ה'תשס"א) ע' 19-16. תרגום מאגרות רבינו לרעייתו הרבנית, מחדש תשרי תר"צ בני. – נדפסו שם גליון 295 (עריה ה'תשס"א) ע' 19-16. גליון 296 (ערה"ס ה'תשס"א) ע' 35-32. ומביקורו בפילדלפיה ב"ג כסלו תר"צ – שם גליון 283 (ד' תמוז ה'תשס"ט) ע' 52-50.

7 אגרת זו היא מהתאריך הכי מוקדם בו מגלה רבינו את החלטתו בדבר הנסיעה, אך רק בכ"ז ניסן הודיע לכללות אנ"ש אודות הנסיעה – אגרת ה'תתנב. 8 תרגום לה"ק מאגרות רבינו לרעייתו הרבנית, בהן מתאר את מסעו לארה"ק, חזרתו לאירופה, שהותו בבאדן ופריז לפני נסיעתו לארה"ב, והקורות איתו בנסיעתו על הספינה – נדפסו בבית משיח' גליון 238 (י' מני"א ה'תשנ"ט) ע' 26-27. גליון 239 (י"ז מני"א ה'תשנ"ט) ע' 21-18. גליון 240 (כ"ד מני"א ה'תשנ"ט)

(ה'יתקפג), בה דורש רבינו מאחד מאנ"ש להתעניין בטובתו הפרטית של אחד מאנ"ש. ובתחלת האגרת כותב: מאיין אמטליכער פאסטין ואס מאיין הייליקער פאטער האט אויף מיר ארופגלייגט איך זאָהל זאָיין אופמערקזאם צו די נייטיקע פּריוואַטע בעדערפנעש פון אנ"ש שי, און לייגין די גרעסטע מיהע ארויסהעלפין זיי אין זייערער ליידין, זעהען ויירקין אויף ויפיל מעגליך אָו איינער זאָל דעם צווייטין העלפין, און שאַפין דעם אופריכטיקען אהבת רעים.

דאגת רבינו מהתפתחות הישיבות תומכי תמימים בווארשא וסניפיה בלודז' ובוילנא, לא ירדה מסדר יומו, ובכל הזדמנות כתב אגרות רבות בטובתם (אגרת ה'יתקלק. ה'יתקלו. ה'יתקמא. ה'יתקנט-ס. ה'יתקעב. ושי"ג). כמו כן השתדל בייסוד ישיבה בבראסלאוו בשנת תרצ"ד (אגרת ה'יתקעב. ושי"ג).

הידיעות המשמחות ממצב הרוחני של אנ"ש הסבו קורת רוח מרובה לרבינו, וכפי שכותב באגרת מט"ו תמוז תרצ"ד (ה'יתקעט):

הבשורה מלימודם של אנ"ש שיחיו דא"ה ברבים בכלל, והתעוררותם של תלמידי התמימים שי' ועבודת התעסקותם בענין זה בפרט, הוא לי סמא מרפא ממש, המחזיקים כחי ובריאותי בגשמיות, וכל הנותן לבו ודעתו ע"ז הוא דורש טובתי, נוסף על טובתי הפרטית בגשמיות וברוחניות, והנני מכיר לו טובה על הטוב והחסד אשר עושה אתי עמי.

וביחד עם זה מעוררם ומזרזם – באגרת זו – להוסיף אומץ בעבודת הק':

ונא בכל לשון של בקשה ותחנונים מאת כל תלמידי התמימים ובהירי אנ"ש שיחיו להוסיף אומץ בעבודתם זו, בלימוד דא"ה ברבים אשר ע"ז הנני מוסר נפשי ממש להמציא להם בעזרתו ית' מאמרים מסודרים בעניניהם לפי האפשרות ללמדם ברבים, אשר מלבד גודל הקורת רוח הנעשה מלימוד זה לנשמת קדש הקדשים הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, הנה מלבד זה בכל לימוד ולימוד מקרבים את הגאולה כמיועד למורנו הבעש"ט נ"ע במאמר כשיפוצו מעינותיך הוצה.

"בכל ביתי נאמן הוא"

בכרך שלפנינו נדפסה קבוצת אגרות לחתנו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ובתו הרבנית חי' מושקא מהשנים תרפ"ט–תרצ"ט. בשנים אלו שהה כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו בברלין (תרפ"ח–תרצ"ג) ובפריז (תרצ"ג–תרצ"ט), ומזמן לזמן נסע לבקר את חותנו רבינו בחדשי החגים, או במקומות המרפא בהם שהה. אך עיקר הקשר התקיים ע"י חליפת מכתבים. כמה מהמכתבים נדפסו כבר בכרכים הקודמים, אך באגרות שלפנינו מתגלה טפח נוסף מהיחס הפנימי והמיוחד של רבינו לחתנו, כמו גם מעורבותו בעבודת הקודש של רבינו.

באגרת מכ"ג אדר תרצ"א (ה'יתקכח) כותב רבינו לחתנו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו:

כתיב כי לא מחשבותי מחשבותיכם וכו' ומבואר בדא"ה דמח' שלמטה אינו בערך כלל המח' שלמעלה, דלמע' מהמח' נעשה ומתהווה וכמא' במח' אחת נבראו כל העולמות, אבל מחשבת אדם אינו פועל מאומה, ואצלי הוא מוחשי, כי לולי כל המחשבות שלי אודותך היו פועלים בכתב כלומר דמח' היתה כותבת שלא ע"י אמצעות היד והפועל כבר היו לך אגרות אגרות, אגודות וקבוצים במספר נכון, אבל מכיון שמחשבת אדם צריכה לבוא ע"י כתיבה ישנם מניעות ועיכובים.

השתדלותו הרבה של רבינו בדבר הצלת ושחרור ספרייתו, שנלקחה שלא ברשות למוזיאון רומיאנצוב במוסקבה, ידועה כבר מהכרכים הקודמים. בכרך שלפנינו מתגלה גם השתדלותו של חתנו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו בשחרור הספרייה. באגרת מאור ל"א שבט תרצ"ב (ה'יתקמד), מבקשו רבינו לדבר עם השר מר וייסמאן ולבקשו להשתדל בדבר. באגרת זו מפרט רבינו בארוכה האופן והדרך להשפיע על השר שיכניס את עצמו בעניין זה.

בנוסף לזה גם התעסק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו בברלין, על-פי בקשת חותנו רבינו, בהשגת כתי"ק עתיקים והעתקתם עבור הספרייה (אגרת ה'יתקמז. ושי"ג). רבינו גם ביקש את עזרתו של אחיו הווי"ח ר' ישראל ארי' ליב, ששהה באותה תקופה בברלין, בדבר זה (שם).

בנוסף לזה מתגלה באגרות אלו התעסקותו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו בעריכת חוברות "התמים", ועריכת קונטרסי "לקוטי דיבורים" משיחות רבינו שנדפסו בשנים הללו.

באגרת מכ"ב סיון תרצ"ה לבתו הרבנית חי' מושקא (ה'יתקצה) כותב רבינו:

בעוה"י דורך דער אַרבעט און אינטערעס מאישך הנכבד חתני יקירי וחביבי הרב שי' ועהט אין געזיך גידרוקט וערין זייער אַ ויכטיקער זשורנאַל מיט דעם נאָמען "התמים", רעדאַקטאָרין אויף פּאַפּיר ועהלין זאָיין אנדערע, אָבער די גאַנצע אַרבעט איז זיינע. אָן עין הרע גאָר גאָר אַ ויכטיקער יונגעראַן.

בהמשך לזה שלח לו רבינו את כל החומר שהוכן עבור ההדפסה ב"התמים", כולל אגרות ורשימות שכתב רבינו, על מנת שיבקרן ויתקנם (אגרת ויב. וטו. ויכא. ויכט).

בשנים אלו פתח רבינו בפני חתנו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו את אוצר כתבי יד קודש של רבותינו נשיאינו הנמצאים בספרייתו (ראה גם שיחות קודש ה'תש"ל ע' 719), וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו אף ערך לעצמו רשימה מאוסף כתבי היד-קודש, ובראשה כתב:

שמות הביכלאך שאצל כ"ק מו"ח אד"ש. עמוד א' וב' העתקתי מהמפתח הכללי. [שמות הביכלאך שב]עמוד ג' – אינן במפתח, אבל ראיתים (ואולי נוספו לאחר הערכת המפתח).

הנכתב בדיו - עמוד א' וב' - נעתק מהמפתח. כן נרשם עמוד האחרון [של הביכל] המצויין במפתח. המספר שמצד ימין - הסדר כפי שהעמידן אדני"ע.

בתקופה זו אף הפקיד רבינו אצלו חלק מכת"ק של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ואז צילמם לעצמו (ראה גם שיחת כ' כסלו ה'תשל"ז).

בנוסף לזה סידר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו את כל אוסף הכתי"ק (מאמרים, שיחות, רשימות ואגרות) של רבינו הנמצאים בספרייתו, ורשם על כל תכריך כתבי-יד ותכנו, תאריך אמירתו והדפסתו (ראה גם לקמן אגרת ויכג).

מזמן לזמן גם העניק רבינו לחתנו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו במתנה ביכלאך כתי"ק של רבותינו נשיאינו⁹, ובאגרת אליו מ"י"ג ניסן תרפ"ט (ה'יתמג) כותב:

ביום הזה, ביום הילולא רבא של הוד כ"ק אדמו"ר אדמו"ר הרה"ק צמח צדק זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע, הנני נותן לך מתנה ספר כתב יד קדשו, בפירוש המשניות, ואני תפלה אשר זכותו הק' בלויית חן וזכות הוד כ"ק אבותי רבותינו הק', יאהיל עליך ועל זוגתך בתי תי', אשר יעזרכם השי"ת ברוב טוב ותהי' הנהגתכם בהגברת הדעת בינה והשכל, וישמח השי"ת את לבבכם ולבבינו בדור ישרים יבורך בכל מיני טוב, ועינינו תחזינה בכם ובכב"ב יחי כל טוב בגור, ומאשרים תהיו בכל מכל כל.

לאורו של חתנא דבי-נשיאה

בתור הוספה - הודפסו בכרך זה חלק מהאגרות שקיבל רבינו מאת ידיד בית רבי החסיד הידוע הווי"ח וכו' הרי אליהו חיים בן הרי פנחס טודרוס אלטהוויז הי"ד, מתמוז תרפ"ט - חשוון תר"צ, בעת שרבינו שהה בניו-יורק. במכתבים אלו מתאר הרא"ח אלטהוויז בשפתו העשירה והמרגשת מכל אשר עבר בחודש החגים בריגא בבית הרב, ומאשר זכה לראות את הנהגתו הנפלאה של חתנו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו בעת תפלות החגים ועוד, ובמיוחד מאשר זכה לחזות את התוועדויותיו בשמחת בית השואבה, שמע"צ ושמח"ת, והרושם המיוחד שהשאיר

החתן על הקהלה היהודית בריגא. כן הוספנו כמה תעודות ומסמכים הקשורים בתולדות וקורות חייו של רבינו:

(א) שטר נוסח התנאים שלו משנת תרנ"ו. (ב) כתבי התקשרות מכונ"כ עירות ברוסיה לרבינו בשנות תר"פ-א. (ג) תעודת סיום משפטו ברוסטוב בקיץ תרפ"א. (ד) תעודת השחרור ממאסרו בי"ב תמוז תרפ"ז ומסמכים שונים הקשורים לזה. (ה) מכתב מינוי רשמי של קהלת ריגא להכתרתו כרב העיר בקיץ תרפ"ז. (ו) תעודת הרשיון של הצנזורה הרוסית להוצאת ספרייתו מרוסיה בתשרי תרפ"ח. (ח) אישור הכניסה לארה"ב, שניתן לו באייר תרפ"ט בקשר עם נסיעתו הראשונה לשם¹⁰.

בראש הספר באים: (א) מפתח האגרות. (ב) צילום כתי"ק של כמה מהאגרות.

(בסופו: (א) מפתח עניינים. (ב) מפתח מוסדות וארגונים. (ג) מפתח אנשים. (ד) מפתח מקומות.

כן נוספו, ציונים והערות בשוה"ג. כל הנ"ל נערך ע"י הרה"ת ר' שלום יעקב שי' חזן. הספר הוגה ע"י הרה"ת ר' חיים שלום דובער שי' ליפסקער והת' אברהם ישעי' שי' רייניץ.

ויה"ר שבעמדנו בימים הסמוכים לעשירי בשבט, אשר בשנה ז'11 נמלאו יובל¹² שנים לנשיאותו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח נשיא דורנו, "עד עולם"¹³ - נזכה תיכף ומיד ממש להתגלותו בגאולה¹⁴ האמיתית והשלימה¹⁵, ויוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ויראנו נפלאות מתורתו של משיח¹⁶ "תורה חדשה מאתי תצא"¹⁷, והיתה להי המלוכה¹⁸. אמן כן יהי רצון.

מערכת "אוצר החסידים"

מוצש"ק, ג' שבט 19, ה'תשס"א

ברוקלין, נ.י.

יובל שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מה"מ

13) שמואל-א, א, כב. ובפרש"י ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכלתא ופרש"י משפטים כא, ו.

14) ראה זח"א (צה, ב); כל חירו מיובלא קא אתי (לקו"ש חיי"ג ע' 250. ע' 253).

15) אודות השייכות דחודש שבט לגאולה האמיתית והשלימה - ראה סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 264. ע' 317.

16) ראה לקו"ת צו יז, א-ב. שער האמונה פ"ס. סה"מ מלוקט ח"ב ע' מו.

17) ישעי' נא, ד. ויקיר פ"ג. המשך תרס"ו ע' כג. סה"ש תנשי"א ח"ב ע' 741.

18) עובדי בסופו.

19) ראה שיחת יום ד' ג' שבט ה'תשנ"ב (סה"ש ה'תשנ"ב ח"א ע' 292 ואילך).

9) בספריית ליובאוויטש נמצאים עוד ביכלאך אחדים שקיבלם כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו במתנה מחותנו רבינו, ועליהם רשם את שמו הק' (בר"ת).

10) מסמכים אלו תורגמו ע"י הרה"ת ר' דוד שי' מיטלבין והרה"ת ר' שלמה שי' מטוסוב.

11) ראה סה"ש הנסמן לעיל הערה 2. ובכ"מ.

12) ראה לעיל ח"י אגרת ג'דש: "היובל הוא מספר מקודש בזמן ובתוכן כמפורש במה שכתוב ועל יובל ישלח שרשיו". ובהערות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו שם: "ראה זח"ג רצו, סעי"ב: שנת החמישים שנה יובל היא מאי יובל כמד"א (ירמי' יז) ועל יובל ישלח שרשיו. ועי' בפרדס שער כג פ"י ערך יובל". וראה גם לקו"ש חט"ו ע' 512 הערה 5: "שנה זו (יובל) מובדלת משאר שנים בנקיבת שם לה לבדה, ע"ש (תק"ש) "לשמחה" "מנוחה" (רש"י וספורנו - בהר כה, יוד").